

Di questo abbiamo bisogno, che ora alla stabilità conseguita in tutta Europa si aggiunga la crescita, la capacità di crescere dell'Europa e dei singoli Stati europei, in modo che il cittadino avverta il benessere di un reddito nazionale pro-capite che aumenti. Nel ristagno tutto diventa difficile. L'euro fu una scelta consapevole e decisiva della volontà politica di fare dei Paesi partecipanti un'Unione di Stati e di popoli.

Non dimentichiamo inoltre che ogni tappa del processo d'integrazione europea ha sempre significato per l'Italia un avanzamento.

Tra il 1950 ed il 1990 - sono ben quarant'anni, due generazioni - il reddito italiano pro-capite in termini reali è aumentato di cinque volte; di qui l'importanza della crescita. Nello stesso periodo, il grado di apertura agli scambi commerciali della nostra economia è grandemente aumentato.

Per quanto riguarda i tempi più recenti non dimentichiamo che dalla firma del Trattato di Maastricht - quello dell'euro - gli italiani non sono stati penalizzati in termini di costo del denaro, sia i grandi sia i piccoli prenditori di credito. E quando parlo di piccoli penso ai piccoli artigiani, commercianti, penso ai prenditori di piccoli mutui per l'acquisto della prima casa, penso al credito dal consumo.

Abbiamo vissuto per anni e anni con una penalizzazione rispetto agli altri paesi europei, si pagavano 4-5 e anche 6 punti percentuali di interesse in più degli altri paesi europei. L'inflazione che io ho vissuto quando cominciai la mia attività come Governatore della Banca d'Italia era oltre il 20 per cento; per portarla a una cifra sotto il 10 per cento ci vollero otto anni; solamente nell'87-88 arrivammo sotto il 10 per cento. Ora l'inflazione e il disavanzo della finanza pubblica sono stati riportati sotto controllo.

Fin dalla firma dei Trattati di Roma, il ruolo dell'Europa nel far diventare l'Italia una delle nazioni moderne del mondo è stato determinante.

La costruzione europea non si è limitata a creare un ampio mercato di esportazione che ha premiato la capacità dell'imprenditoria italiana e la laboriosità dei suoi lavoratori; ha favorito la modernizzazione dell'intero sistema economico nazionale. Quando fu decisa l'apertura dei mercati nel nostro Paese vi furono delle preoccupazioni fortissime, che l'Italia sarebbe stata conquistata dagli operatori esteri, in quanto non eravamo troppo piccoli e troppo deboli ancora per resistere. E invece fu lo stimolo vitale per l'industrializzazione, la modernizzazione del nostro paese.

In tutto questo noi abbiamo avuto benefici anche specifici dall'Europa, come il sostegno alla realizzazione di opere infrastrutturali; gli aiuti ricevuti e poi gradualmente ridotti, man mano che abbiamo avanzato, sui fondi di coesione e per la politica regionale; gli stimoli continui alla competitività in tutti i settori dell'economia.

Vi si aggiunge - campo che riguarda più direttamente voi giovani - la svolta nella formazione, con l'apertura sugli orizzonti

Europa: l'Europa è un'idea che ha fatto della sua storia un'idea di civiltà. Europa è un'idea che ha fatto della sua storia un'idea di civiltà. Europa è un'idea che ha fatto della sua storia un'idea di civiltà. Europa è un'idea che ha fatto della sua storia un'idea di civiltà.

Erre van szükségünk. Most, hogy a stabilitás egész Európában megvalósult az kell, hogy ehhez társuljon a gazdasági növekedés is. Európa és az egyes európai államok növekedésre való képessége biztosíthatja azt, hogy az állampolgárok jóléte érzékelhetően növekedjen, párhuzamosan az egy főre jutó nemzeti össztermék emelkedésével. A stagnálás állapotában minden nehezebbé válik. Az euró bevezetése ugyanakkor az Unióban részvevő államok tudatos és határozott döntése volt, azon politikai akarat kifejeződése mellyel létrejöhöz az államok és népek közösségének egyesítése.

Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy az európai integráció folyamatának minden egyes szakasza

Olaszország számára is haladást jelentett.

1950 és 1990 között - ez jó negyven év, két teljes generáció - az egy főre jutó olasz nemzeti össztermék real értékben számolva megdöbbentően megnövekedett. Ezt hozta a növekedés. Ugyanebben az időszakban gazdaságunk nyitottsága, a külkereskedelemben való részvételünk is jelentős mértékben emelkedett.

Ami pedig a közéleti időkötlet, ne felejtjük el, hogy a Maastrichti Egyezmény aláírásával - az euró bevezetéséről szólt - az olasz embereket, vegyének fel akár kicsi, akár nagy hiteleket, nem sújtja többé a nagy kamatteher. És amikor kicsikről beszéltek, érttem alatta a kisvállalkozó kézműveseket, kereskedőket, de azokat is, akik az első lakás megvételéhez, vagy áruvásárláshoz vesznek fel kölcsönt.

Évek hosszú során át úgy éltünk, hogy a többi európai országhoz képest fokozott terhek nehezédtek ránk. Akkor is 4-5, vagy akár 6%-os kamatot fizettünk, amikor a kamatszintek máshol Európában mindenütt alacsonyabbak voltak. Amikor én az Olasz Nemzeti Bank kormányzója lettem, az infláció meghaladta nálunk a 20%-ot. Ahhoz, hogy ez 10% alá menjen, bizony nyolc évre volt szükség. Csak 1987-88-ban értünk el 10% alatti inflációs rátát. Ma, mind az inflációt, mind az államháztartás hiányának nagyságát ellenőrzés alatt lehet tartani.

A Római Szerződés aláírása óta Európának meghatározó szerepe volt abban, hogy Olaszország a világ legfejlettebb államainak egyike legyen.

Az európai közös építkezés nem korlátozódott arra, hogy széles piacot biztosítson az olasz vállalkozók tehetőségét és az olasz munkások szorgalmát jutalmazó megnövekedett export számára, de elősegítette a teljes nemzetgazdaság modernizációját is. Amikor döntés született a belső piacunk megnyitásáról, bizony sokak jelentős aggodalommal néztek a változások elé. Félték attól, hogy Olaszországot bekebelezzik a külföldi cégek, aggódtak amiatt, hogy az ország túl kicsi és túl gyenge ahhoz, hogy ellenálljon és megvédje magát. Érett szemben a nyitást ösztönzőleg hatott az iparosítás, országunk modernizálásának folyamatára.